

Z E M Ě P I S

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v 6. a 8. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně, v 7. a 9. ročníku s časovou dotací 1 hodiny týdně.

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti způsobu života moderního člověka
- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě

Formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem
- skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu)
- zeměpisné vycházky s pozorováním
- projekty

Předmět zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- chemie: znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry, ...
- fyzika: sluneční soustava, vesmír, ...
- přírodopis: vznik vesmíru, rozšíření živočichů, rostlin, biotopy, CHKO, národní parky, ...

Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:

- matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy, ...
- ICT: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- dějepis: kultura národů, historie států, ...

Předmětem prolínají průřezová témata:

- VDO: občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie
- OSV: rozvoj schopností poznávání, seberegulace, sebeorganizace, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje
- EV: ekosystémy, základní podmínky života, problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí
- MDV: kritické čtení a vnímání mediálního sdělení, interpretace vztahu mediálního sdělení a reality, stavba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu
- EGS: objevování světa
- MKV: kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, principy solidarity
- Volba povolání: rozhodování

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

žáci:

- vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- získané poznatky kriticky posuzují, porovnávají a formulují závěry
- poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení

učitel vede žáky:

- k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací
- k používání odborné terminologie
- k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využitím v praxi
- k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Kompetence komunikativní

žáci:

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- učí se naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují

učitel vede žáky:

- ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- k naslouchání a respektování názorů druhých
- k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

Kompetence k řešení problémů

žáci:

- jsou schopni pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- učí se myslet kriticky, jsou schopni hájit svá rozhodnutí

učitel vede žáky:

- k vyhledávání a kombinování informací z různých informačních zdrojů
- k využívání metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- k argumentaci, k diskusi na dané téma, obhajování svých výroků
- k odpovědím na otevřené otázky
- k práci s chybou

Kompetence sociální a personální

žáci:

- spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňují dobré mezilidské vztahy, pomáhají si a jsou schopni o pomoc požádat, učí se vzájemnému naslouchání

učitel vede žáky:

- k využívání skupinového vyučování
- k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání
- k ochotě pomoci a o pomoc požádat
- k spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků
- k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů
- k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

Kompetence občanské

žáci:

- respektují názory druhých, uvědomují si svá práva a povinnosti ke škole i mimo školu
- rozhodují se zodpovědně podle dané situace
- chápou základní environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, jednají v zájmu zachování životního prostředí

učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel slušného chování
- k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
- k tomu, aby brali ohled na druhé
- k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí

Kompetence pracovní

žáci:

- jsou seznámeni s pravidly bezpečného chování v terénu
- jsou vedeni k efektivní práci

učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací.

Volba povolání - rozhodování

žáci: si uvědomí svou roli v procesu rozhodování, zamyslí se nad faktory, které mohou jejich rozhodování ovlivňovat, a nad tím jaké překážky jim mohou v rozhodování bránit, naučí se rozumně volit z daných možností

učitel vede žáky:

k promyšlení různých variant řešení aby se naučili rozumně volit z daných možností

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět - Zeměpis

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech - porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí, chápe a důsledky přírodních katastrof - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - aplikuje v terénu praktické 	<p><u>Společenské a hospodářské složky krajiny</u></p> <p>Globalizace</p> <p>Rozdíly ve vyspělosti zemí</p> <p>Integrace zemí</p> <p>Kulturní rozmanitost</p> <p>Obyvatelstvo a sídla</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmístění obyvatel, růst počtu ▪ Migrace a zaměstnanost obyvatel ▪ Rasy, národy, jazyky a náboženství ▪ Lidská sídla ▪ Vliv urbanizace na krajinu <p>Průmysl</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Význam, členění a rozmístění ▪ Nerostné suroviny, energetika ▪ Hutnický, strojírenský a chemický ▪ Stavební, spotřební a potravinářský ▪ Vliv průmyslu na krajinu <p>Zemědělství a rybolov</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Význam, postavení a rozmístění zemědělství ▪ Zemědělský půdní fond ▪ Živočišná, rostlinná výroba a rybolov ▪ Vliv zemědělství na krajinu <p>Doprava a spoje</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Význam dopravy ▪ Transkontinentální doprava spojení ▪ Kontinentální a vnitrostátní přepravy ▪ Vlivy dopravy na životní prostředí <p>Služby obyvatelstvu</p> <p>Spolupráce zemí světa a cestovní ruch Vliv cestovního ruchu na krajinu</p> <p>Rozmanitost živé přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ typy krajiny ▪ ekosystémy ▪ biodiverzita a její ohrožení ▪ globální a ekologické problémy v Evropě i v ČR <p>Globální změny klimatu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Skleníkový efekt 	<p>OSV – rozvoj základních dovedností pro spolupráci, rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, poznávání lidí</p> <p>VDO – učí se posuzovat a hodnotit společenské jevy, respektování kulturní a etnické odlišnosti, téma občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě</p> <p>EGS – porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy, téma jsme Evropané</p> <p>MKV – uvědomovat si rovnoprávnost etnických skupin a ras , témata: kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>ENV – poznávání a pochopení vztahu lidí k prostředí v různých oblastech světa a při různých hospodářských činnostech, témata: lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p> <p>MEDV – využívání médií jako zdroje informací, témata: kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty
<p>postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny</p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině - uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prognózy vývoje klimatu na Zemi ▪ Poškození ozónové vrstvy planety Země <p>Člověk a přírodní katastrofy</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Povodně ▪ Zemětřesení a sopečná činnost ▪ Svahové procesy ▪ Vítr ▪ Invaze živočichů <p>Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze</p> <p>Význam a využití geografie</p>	<p>Práce s mapou a buzolou, orientace v krajině</p>